

Protokoll från infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden, 2023-10-18

§ 111

Ny utformning av Västtrafiks seniorerbjudande

Diarienummer IKN 2023-00102

Beslut

1. Infrastruktur och kollektivtrafiknämnden godkänner Västtrafiks förslag till ny utformning av seniorerbjudandet.
2. Infrastruktur och kollektivtrafiknämnden ska i december 2025 följa upp erbjudandet genom att ta del av Västtrafiks utvärdering av seniorerbjudandet och kalkylmodellens påverkan på Västtrafiks ekonomi, samt seniorernas resmönster och resandestatistik på kommunnivå. IKN efterfrågar särskilt att kommunernas och seniorernas nöjdhet mäts.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Protokollsanteckning

Jessika Loftbring (C) och Birgitta Granquist (L) lämnar en protokollsanteckning (bilaga 1c).

Sammanfattning av ärendet

Kollektivtrafiknämnden (KTN) gav i september 2020 Västtrafik i uppdrag att utreda olika utformningar av seniorerbjudandet, det tillköp som de flesta kommuner i Västra Götaland gör i form av fria resor för seniorer med kollektivtrafiken. Utredningen startade våren 2021. Eftersom pandemin då fortfarande pågick och påverkade kollektivtrafiken fanns det inte tillgång till ett tillräckligt resandeunderlag för att kunna göra en uppdaterad beräkning av Västtrafiks nuvarande kostnader för seniorerbjudandet.

När restriktionerna upphörde våren 2022 började resandet med kollektivtrafiken sakta återhämta sig. På senhösten bedömdes resandestatistiken vara tillräckligt stabil som underlag för kalibrering av en ny kalkylmodell. Syftet är dels att göra det enklare och tydligare för kommunerna att förutse den faktiska kostnaden, dels att mera korrekt spegla Västtrafiks kostnader för seniorerbjudandet. KTN beslutade i december 2022 om principer för den nya kalkylmodellen.

Justerare:	Justerare:	Justerare:	Rätt utdraget intygar:
------------	------------	------------	------------------------

Protokoll från infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden, 2023-10-18

I februari 2023 presenterades den nya kalkylmodellen för kommunerna tillsammans med räkneexempel hur utredningens olika förslag till utformning av erbjudandet skulle påverka kommunerna ekonomiskt. Detta utgjorde förberedelse inför dialog i DKR under våren 2023.

Ett förslag till utformning av nytt seniorerbjudande, där de olika alternativen i utredningen analyseras, skickades ut som underlag till vårens dialog (se bilaga). Kommunerna gavs även möjlighet att inkomma med skriftliga synpunkter på utredningens förslag.

En sammanställning av vårens dialog samt de synpunkter som inkommit från 23 kommuner ligger med som bilaga till ärendet.

Eftersom VGR ansvarar för Västtrafiks ekonomi så ingick inte kalkylmodellen i dialogen. Kalkylmodellen utgör däremot en viktig förutsättning för kommunerna eftersom den avgör vad kostnaden blir för tillköpen.

Efter vårens dialog och skriftliga inspel har Västtrafik gjort ett par justeringar och presenterat ett slutligt förslag till ny utformning av seniorerbjudandet.

Ny utformning av Västtrafiks seniorerbjudande

- Åldersvillkor: valmöjlighet mellan 65, 70 och 75 år (*idag 65 och 75 år*).
- Tid på dygnet: I Borås, Göteborg, Mölndal och Partille endast lågtrafik på grund av kapacitetsproblem. I övriga kommuner valmöjlighet mellan lågtrafik och dygnet runt (*idag kan samtliga kommuner välja 65 år lågtrafik alternativt 65 eller 75 år dygnet runt*).
- Zongiltighet: endast den zon kommunen tillhör (*ingen förändring*).
Möjligheten för kommuner med omlottzon att kunna låta seniorerna välja zon har utretts utifrån önskemål från kommuner och föreslås införas. Lösningen kräver systemutveckling och tidpunkt för införande är därmed oklar i nuläget. (*nytt jämfört med idag*).
- Administrativ avgift: ingen möjlighet att ta ut en avgift av seniorerna (*idag kan kommunen ta ut en engångsavgift per kort om 175 kr inklusive moms, endast en kommun utnyttjar den möjligheten*).
- Trafikutbud: samma giltighet som seniorbiljetterna har idag (*ingen förändring*).

Justerare:	Justerare:	Justerare:	Rätt utdraget intygar:
------------	------------	------------	------------------------

Protokoll från infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden, 2023-10-18

Utöver Västtrafiks linjelagda trafik ingår Flexlinjer, Närtrafik, Närbussar och Öresundståg inom biljettens giltighetsområde. Även Marstrandfärjan som numera trafikeras av Kungälv kommun ingår.

- Övrigt: Kungsbacka kommun erbjuds möjligheten att göra ett kommunalt tillköp av det seniorerbjudande som införs.

Den nya utformningen av seniorerbjudandet beräknas ge Västtrafik cirka 25 mnkr i ökade intäkter som helårseffekt, om samtliga kommuner behåller det erbjudande de har idag. Västtrafiks totala intäkter för seniorerbjudandet var ca 210 miljoner kronor under 2022.

Det är ännu inte beslutat när den nya modellen kommer att införas, men sannolikt kommer en successiv övergång ske under första halvan av 2024. För kommuner som får en ökad kostnad föreslås övergången till den nya kalkylmodellen ske vid halvårsskiftet. Den ekonomiska påverkan för dessa kommuner blir därmed en halvårseffekt för 2024.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande daterat 2023-10-06
- Västtrafiks styrelsehandling om seniorutredningen, september 2023
- Sammanställning av inkomna synpunkter, augusti 2023
- Underlag för dialog nytt seniorerbjudande, februari 2023

Yrkanden på sammanträdet

Louise Jeppsson (V) yrkar följande: (bilaga 1a)

1. Infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden godkänner Västtrafiks förslag till ny utformning av seniorerbjudandet

2. Infrastruktur och kollektivtrafiknämnden ska i december 2025 följa upp erbjudandet genom att ta del av Västtrafiks utvärdering av seniorerbjudandet och kalkylmodellens påverkan på Västtrafiks ekonomi, samt seniorernas resmönster och resandestatistik på kommunnivå. IKN efterfrågar särskilt att kommunernas och seniorernas nöjdhet mäts.

3. Paragrafen förklaras omedelbart justerad

Justerare:	Justerare:	Justerare:	Rätt utdraget intygar:
------------	------------	------------	------------------------

Protokoll från infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden, 2023-10-18

Peter Arvidsson (SD) yrkar följande: (bilaga 1b)

1. Ge kommuner möjlighet till tilläggsköp av ytterligare zon utöver kommunens egen zon.

Louise Jeppson (V) yrkar avslag till Peter Arvidssons (SD) yrkande.

Beslutsgång

Ordförande frågar om förslag till beslut enligt tjänsteutlåtande kan antas och finner att så sker.

Ordförande frågar sedan om Louise Jeppssons tilläggsyrkande (punkten 2) kan antas och finner att så sker.

Ordförande ställer sedan Peter Arvidssons (SD) tilläggsyrkande mot Louise Jeppssons (V) yrkande om avslag till detsamma, och finner att nämnden avslår yrkandet.

Omröstning begärs.

Infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden godkänner följande beslutsgång:

Ja-röst för bifall till Louise Jeppssons (V) yrkande. Nej-röst för bifall till Peter Arvidssons (SD) yrkande.

För ja röstar: Louise Jeppsson (V), Patrik Harrysson (S), Angela Fast Torstensson (M), Carina Lorentzon, Paula Örn (S), Mats Tolfsson (S), Bo Franzon (M), Max Rittberger (M), Lina Gudmundsson (V), Oscar Pihlblad (KD), Jessika Loftbring (C), Birgitta Granquist (L) och Jonas Blomster (MP).

För nej röstar: Peter Arvidsson (SD) och Helene Granbom Angerheim (SD).

Med 13 ja-röster och 2 nej-röster finner ordförande bifall till Louise Jeppssons (V) yrkande om avslag till tilläggsyrkande.

Skickas till

- Västtrafik för genomförande vasttrafik@vasttrafik.se
- Västtrafiks projektledare för kännedom kristina.fahlen@vasttrafik.se

Justerare:	Justerare:	Justerare:	Rätt utdraget intygar:
------------	------------	------------	------------------------